

Griepvaccinatie: herziening van de indicatiestelling 2021

Nr. 2021/39, Den Haag, 20 september 2021

Samenvatting

Gezondheidsraad

Griep is een veelvoorkomende infectieziekte die wordt veroorzaakt door het influenzavirus. Voor de meeste mensen is griep niet ernstig, maar voor ouderen en mensen met bepaalde aandoeningen kan griep leiden tot ernstige complicaties of zelfs tot sterfte. Ieder jaar krijgen deze risicogroepen vaccinatie tegen griep aangeboden in het kader van het Nationaal Programma Grieppreventie (NPG). Op verzoek van de staatssecretaris van VWS heeft de Gezondheidsraad beoordeeld of de huidige stand van wetenschap aanleiding geeft de risicogroepen aan te passen en andere soorten vaccins in te zetten. Het advies is opgesteld door de vaste Commissie Vaccinaties.

Huidige vaccins blijven inzetten

Er zijn verschillende vaccins beschikbaar tegen griep. Het griepvaccin wordt zo'n half jaar voor het griepseizoen vastgesteld op basis van de dan rondwarende griepvirussen. Het ene jaar is

er een betere match tussen het vaccin en de griepvirussen die uiteindelijk circuleren tijdens het griepseizoen dan het andere jaar.

Er wordt op verschillende manieren getracht de effectiviteit van vaccins te verhogen. Zo vindt er onderzoek plaats naar vaccins waaraan een hulpstof (adjuvans) is toegevoegd die ervoor moet zorgen dat het vaccin een betere immunrespons oproept. Ook wordt er onderzoek gedaan naar vaccins met een verhoogde dosis antigeen - de stof die het afweersysteem aanzet tot het maken van antistoffen. De commissie heeft de nieuwe vaccintypen beoordeeld, maar er zijn nog onvoldoende wetenschappelijke gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de (meer)waarde van de nieuwe vaccins ten opzichte van vaccins die nu in gebruik zijn in Nederland.

Timing vaccinatie handhaven

Ook heeft de commissie gekeken naar de timing van vaccinatie. Een griep epidemie begint meestal in december of januari. Wanneer een epidemie precies begint en hoe lang hij duurt varieert. Vaccinatie eind oktober/begin november lijkt bescherming te bieden bij zowel een vroege als een late epidemie. Uit onderzoek naar griep epidemieën in de laatste decennia komen aanwijzingen dat de piek in het aantal besmettingen, die meestal rond februari ligt, mogelijk aan het verschuiven is naar later in het jaar. Maar volgens de commissie is er nog onvoldoende bewijs om vaccinatie naar achteren te verschuiven en daarmee te riskeren dat er onvoldoende bescherming is in geval van een vroege epidemie.

Huidige risicogroepen behouden met enkele aanpassingen

Er zijn in de wetenschappelijke literatuur geen aanwijzingen dat er in de huidige groepen die binnen het NPG voor vaccinatie in aanmerking komen ingrijpende aanpassingen nodig zijn. Wel kunnen bij enkele risicogroepen de doelgroepen specifieker worden gedefinieerd of worden uitgebreid. Zo adviseert de commissie om patiënten die ten gevolge van COVID-19 longschade hebben opgelopen ook op te nemen in de risicogroep 'patiënten met afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen'. In tabel 1 staat een overzicht van de geadviseerde aanpassingen.

Leeftijdsgrens behouden en geen bovengrens invoeren

De leeftijdsgrens voor het vaccineren van gezonde ouderen kan naar het oordeel van de commissie op 60 jaar blijven staan. Ook adviseert de commissie om geen maximale leeftijd in te voeren voor griepvaccinatie. Er zijn onvoldoende aanwijzingen dat de effectiviteit

van griepvaccinatie afneemt bij mensen van 80 jaar en ouder, zoals dat wel het geval is bij vaccinatie tegen pneumokokken waar de Gezondheidsraad eerder over heeft geadviseerd.

Enkele medische risicogroepen toevoegen

De commissie adviseert om enkele medische risicogroepen toe te voegen aan het NPG omdat er in de wetenschappelijke literatuur aanwijzingen zijn voor een verhoogd risico op aanzienlijke ziektelast door griep. Mensen met morbide obesitas (BMI van 40 of hoger) bijvoorbeeld lopen een verhoogd risico op ziekenhuisopname, opname op de intensive care (IC) of sterfte door griep.

Een andere aandoening die volgens de commissie toegevoegd moet worden als medisch risico is dementie. Dat blijkt namelijk een risicofactor te zijn voor overlijden aan griep en voor longontsteking.

Ook mensen met implanteerbare gehoorapparaten vormen een medische risicogroep volgens de commissie. Zij lopen namelijk het risico op hersenvliesontsteking bij griep, die dan vaak vooraf wordt gegaan door een acute middenoorontsteking.

Gezonde kinderen niet toevoegen aan NPG

De commissie ziet geen aanleiding om gezonde kinderen tussen 6 maanden en 18 jaar toe te voegen aan het NPG omdat bij hen de ziektelast relatief laag is. Griep komt weliswaar vaak voor, maar ernstige complicaties treden zelden op. De nut-risicoverhouding van vaccinatie (de aanvaardbaarheid) pakt voor kinderen niet gunstig uit.

Zwangere vrouwen wel toevoegen aan NPG

Bij kinderen tussen 0 tot en met 6 maanden (zuigelingen) kan griep wel ernstig verlopen. Het kan leiden tot ademhalingsproblemen en soms zijn ziekenhuisopnames noodzakelijk. Zuigelingen kunnen niet zelf gevaccineerd worden tegen griep. Maar vaccinatie van de

moeder tijdens de zwangerschap biedt wel bescherming. Om die reden adviseert de commissie om gezonde zwangere vrouwen toe te voegen aan het NPG. Vaccinatie levert de zwangere vrouwen zelf ook voordeel op. In vergelijking met niet-zwangere vrouwen worden zij namelijk vaker in het ziekenhuis opgenomen als gevolg van griep. Vaccinatie kan dat helpen voorkomen. De griepvaccinatie kan aangeboden worden vanaf de 22e week van de zwangerschap gedurende de periode dat het vaccin jaarlijks beschikbaar is.

Alle aanpassingen en aanvullingen op een rij

In tabel 1 staat een overzicht van de bestaande risicogroepen voor jaarlijkse griepvaccinatie die, al dan niet met aanpassingen, gehandhaafd kunnen worden, en van de toe te voegen doelgroepen.

Tabel 1 Geadviseerde doelgroepen griepvaccinatie

Doelgroepen zonder aanpassing	
Patiënten met een chronische stoornis van de hartfunctie	
Patiënten met diabetes mellitus	
Patiënten die recent een beenmergtransplantatie hebben ondergaan	
Patiënten geïnfecteerd met hiv	
Kinderen en adolescenten van 6 maanden tot 18 jaar die langdurig salicylaten gebruiken	
Mensen met verminderde weerstand tegen infecties	
Bewoners van verpleeghuizen	
Mensen van 60 jaar of ouder	
Doelgroepen met specificering of uitbreiding	
Patiënten met chronische nierinsufficiëntie	
Mensen met een verstandelijke beperking die verblijven in intramurale voorzieningen	
Patiënten met afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen	
Gezinsleden/huisgenoten van mensen met een zeer hoog risico op ernstige ziekte en sterfte door griep*	
Toe te voegen doelgroepen	
Mensen met morbide obesitas (BMI ≥40)	
Mensen met dementie (jonger dan 60)	
Mensen met cochleaire implantaten	
Zwangere vrouwen vanaf 22 weken zwangerschap	
Overwogen maar niet toegevoegde doelgroepen	
Kinderen	

* deze groep valt niet onder het Nationaal Programma Grieppreventie, maar werd wel aanbevolen door de Gezondheidsraad in 2007

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:

Gezondheidsraad. Griepvaccinatie: herziening van de indicatiestelling 2021.

Den Haag: Gezondheidsraad, 2021; publicatienr. 2021/39.

Auteursrecht voorbehouden

